

Samrådshandling

E10 Liikavaara flytt av väg

Gällivare Kommun, Norrbottens Län

Kompletterande samråd, 2020-08-24

Trafikverket

Postadress: Box 809, 971 25 Luleå

E-post: investeringsprojekt@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921

Dokumenttitel: Kompletterande samråd, E10 Liikavaara, Gällivare kommun, Norrbottens län

Författare: WSP

Dokumentdatum: 2020-08-24

Ärendenummer: TRV 2018/113448

Åtgärdsnummer: 16946

Uppdragsnummer: 165092

Version: 1.0

Kontaktperson: Katharina Enström, Trafikverket

Innehåll

SAMMANFATTNING.....	4
1. BESKRIVNING AV PROJEKTET, BAKGRUND, ÄNDAMÅL OCH PROJEKTMÅL	5
1.1. Beskrivning av projektet	5
1.2. Bakgrund till föreslagna ändringar	7
1.3. Tidigare samråd	7
1.4. Tidigare beslut.....	7
1.5. Ändamål och projektmål.....	8
2. BESKRIVNING AV DE ÄNDRINGAR SOM SAMRÅDET AVSER	8
2.1. Viltstängsel	8
2.2. Grindar.....	11
3. FORTSATT ARBETE	11
3.1. Skyddsbestämmelser som hanteras i samråd	12
4. KÄLLOR.....	13

Bilagor

Bilaga 1. Kartor med fastighetsgränser och aktuella sträckor för viltstängsel

Sammanfattning

I Gällivare kommun i Norrbottens län finns en av Europas största koppargruvor, Aitikgruvan, vilken drivs av Boliden AB. Nordväst om Aitikgruvan har ytterligare en mineraltillgång identifierats och Boliden AB har ansökt om tillstånd för utökad gruvverksamhet för denna. Mineraltillgången sträcker sig in under E10 och delar av byn Liikavaara. Ett tillstånd för utökad gruvverksamhet innebär i sin tur att den del av E10 som passerar Liikavaara behöver flyttas.

Ett samråd gällande flytt av väg har genomförts 21 november till 15 december 2019. Utredningsområdet avgränsades då till gruvverksamhetens riskområde för stenkast vid sprängning (kallad stenkastzon) på ca 1200 meter från gruvkant. Under sommaren 2020 har, efter samråd med samebyn, Trafikverket beslutat att viltstängsel ska sättas upp längs E10 utanför det område som Boliden planerar att stängla för gruvverksamheten.

Föreliggande dokument utgör samrådunderlag för kompletterande samråd angående planerade viltstängselåtgärder.

1. Beskrivning av projektet, bakgrund, ändamål och projektmål

1.1. Beskrivning av projektet

I Gällivare kommun i Norrbottens län finns en av Europas största koppargruvor, Aitikgruvan, vilken drivs av Boliden Mineral AB (fortsättningsvis omnämnt som Boliden). Nordväst om Aitikgruvan har ytterligare en mineraltillgång identifierats och Boliden Mineral AB har ansökt om tillstånd för utökad gruvverksamhet för denna. Mineraltillgången sträcker sig in under E10 och delar av byn Liikavaara. Ett tillstånd för utökad gruvverksamhet innebär i sin tur att ca 3 km av E10 som passerar Liikavaara behöver flyttas.

Den aktuella sträckan är utformad som en 9 m bred tvåfältsväg med hastighetsbegränsning 100 km/h och har bärighetsklass BK4.

Ett antal alternativ för ny väglinje har utretts i tidigare skede. Två preliminära väglinjer arbetades senare fram för vilka en övergripande bedömning gjordes av möjlig miljöpåverkan, och hur miljöpåverkan skiljde sig åt mellan alternativen. Det kortare alternativet valdes då detta alternativ hade bäst måluppfyllelse i en samlad bedömning. Under samrådshandlingskedet har det valda alternativet justerats något och kortats av.

För den utökade gruvverksamheten kommer ett skyddsområde för stenkast att stängslas in för att motverka att djur och människor ovetande tar sig in i riskområdet för stenkast från sprängningar (stenkastzonen). Den valda väglinjen dras genom stenkastzonen där den förses med säkerhetsstängsel. Utanför stenkastzonen kommer säkerhetsstängslet att övergå i viltstängsel som vid avsluten förses med skrämmselsystem för att motverka ren och vilt i korridoren. Boliden ansvarar för säkerhetsstängsel inom stenkastzonen och Trafikverket ansvarar för viltstängslet.

Denna handling utgör kompletterande samrådsunderlag gällande viltstängselåtgärder för vägplan för E10 förbi byn Liikavaara, Gällivare kommun, Norrbottens län. Se figur 1 nedan.

Figur 1: Lokalisering E10 Liikavaara

1.2. Bakgrund till föreslagna ändringar

Vägsträckan som går genom stenkastzon förses med säkerhetsstängsel. Där säkerhetsstängslet avviker från vägen planeras ett viltstängsel att ansluta längs E10 utanför stenkastzonen. Vid viltstängslets avslut förses detta med skrämmselsystem för att motverka att ren och vilt tar sig in i den korridor som bildas genom stenkastzonen. Stängselsystemet ska vara tätt för att undvika att ren och vilt tar sig in och orsakar olyckor.

Lämpliga placeringar och avslut av viltstängsel har tagits fram i samråd med berörd sameby. De föreslagna viltstängselavsluten ligger utanför den planerade stenkastzonen som i tidigare samråd utgjorde gräns för utredningsområdet. Föreliggande dokument syftar till att utgöra underlag för samråd gällande planerat viltstängsel.

En fördjupad utredning pågår för att i framtiden bygga om sträckan Leipojärvi-Gällivare till 2+1 väg med mitträcke och viltstängsel. Åtgärden finns ännu inte med i några planer.

1.3. Tidigare samråd

Samråd gällande omdragning av E10 genom byn Liikavaara har hållits med enskilda som kan antas bli berörda av projektet, allmänhet, berörd kommun, myndigheter och organisationer inför länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan.

Samrådsunderlaget och samrådshandlingen har skickats ut till enskilda och den allmänhet som kan komma att beröras av projektet, Gällivare kommun samt ett flertal myndigheter och intresseorganisationer. Samråden har annonserats i Norrländska Socialdemokraten och Norrbottens Kuriren, handlingarna har även funnits tillgängliga på Trafikverkets webbplats samt på trafikverkets regionkontor i Luleå.

Innan samrådsunderlagen skickades ut gjordes en avstämning med Gällivare sameby. Samrådsmöten med Gällivare sameby har genomförts på distans, samt på plats tillsammans med Boliden Mineral AB.

1.4. Tidigare beslut

Länsstyrelsen Norrbotten har 2020-02-14 beslutat att projektet bedöms kunna innebära betydande miljöpåverkan, därefter har framtagande av miljökonsekvensbeskrivning påbörjats. Viltstängslet och dess påverkan har arbetats in i miljökonsekvensbeskrivningen.

1.5. Ändamål och projektmål

1.5.1. Ändamål

Ändamålet med projektet är att skapa förutsättningar för Boliden AB:s gruvbrytning i området vid Liikavaara genom att ny vägsträckning är öppen för trafik 2022-12-31.

1.5.2. Projektmål

För projektet har ett antal övergripande projektmål formulerats. Målen listas nedan och preciseringar av dessa finns i samrådsunderlaget på

<https://www.trafikverket.se/Liikavaara>

1.5.2.1. Funktionsmål

Tillgänglighet

- Tillgänglighet för Bolidens gruvdrift
- Tillgänglighet under byggtid
- Undvika restidsförlängningar

1.5.2.2. Hänsynsmål

Säkerhet

- Trygg och säker miljö för alla trafikanter som vistas invid och på vägen

Miljö och hälsa

- Bibehålla kvalitéer för natur och kulturvärden med höga naturvärden
- Planering och anläggning ska genomföras så att energiförbrukningen begränsas
- Anpassning till landskapet

Ekonomi

- Anläggningskostnad
- Drift- och underhållskostnad

2. Beskrivning av de ändringar som samrådet avser

2.1. Viltstängsel

För den utökade gruvverksamheten kommer ett skyddsområde för stenkast att stängslas in för att motverka att djur och människor ovetande tar sig in i riskområdet för stenkast från sprängningar. Den planerade nya dragningen av E10 går genom stenkastzonen där den förses med säkerhetsstängsel. Där vägen lämnar stenkastzonen upphör säkerhetsstänglet, Trafikverket planerar att sätta upp viltstängsel i förlängningen av säkerhetsstänglet, i båda riktningar, se Figur 2. Stängselavsluten kompletteras med

skrämssystem för att motverka att ren och vilt tar sig innanför den stängslade sträckan.

Viltstängslet på östra sidan Liikavaara i riktning mot Luleå planeras att avslutas öster om anslutningsvägen till Laurajärvi. Stängselavslutet planeras att placeras med ett visst avstånd från skogsbrynet för att möjliggöra goda siktförhållanden för trafikanterna.

Stängselavslut i väster anläggs i anknytning till Lompolojärvi och vattendraget som utgör sjöns utlopp. Vid passagen över vattendraget är siktförhållandena för trafikanterna goda.

Lompolojärvi och dess strandzon utgör ett Djur- och växtskyddsområde/ Fågelskyddsområde kallat Sakalombolo. Under byggtiden då viltstängsel och skrämssystem anläggs bedöms arbetena kunna innebära en kortvarig temporär störning för djurlivet i området. Under gruvans driftstid kan skrämssystem för ren och vilt eventuellt innebära en störning för djur i området beroende på systemets utformning. För att minimera intrång i fågelskyddsområdet kan eftergivliga viltstängselstolpar komma att bli aktuellt för att kunna placera viltstängslet inom vägens säkerhetszon. Detaljutformning av viltstängslet kommer att projekteras vidare i kommande skede av projektet.

Viltstängslet och skrämssystem kommer att avlägsnas i samband med att Boliden Mineral AB avlägsnar säkerhetsstängsel längs E10.

Figur 2. Översikt planerade stängselåtgärder. Avskärande industristängsel angivet med ungefärligt läge i kartan. Syftet med avskärande industristängsel för den kil som bildas vid Sakajärvi stängs av för att förhindra ren i området. Korsningen till Sakajärvi ska även fortsättningsvis vara tillgänglig med indragning av stängsel längs byvägen.

2.2. Grindar

Längs sträckorna som planeras att förse med viltstängsel ska grindar alternativt öppningar med indrag av stängsel placeras ut för att möjliggöra åtkomst till fastigheter och marker i området.

Öster om industristängslet, i riktning mot Luleå, föreslås evakueringsgrindar anläggas längs norra och södra sidan av vägen, för att kunna släppa ut ren eller vilt som hamnat innanför viltstängslet. Väster om industristängslet, i riktning mot Gällivare, anläggs evakueringsgrindar på norra sidan av vägen. Ingen evakueringsgrind ska placeras längs södra sidan för att inte ren eller vilt ska bli fast i den kil som bildas vid sjön Sakajärvi, se Figur 2. Då renar enligt uppgift från samebyn gärna drar sig uppåt när de hamnat innanför viltstängsel, placeras evakueringsgrindar med fördel på en höjd.

Anslutande vägar förse med grind alternativt indrag av stängsel 100–150 meter. Enstaka anslutningar kan förse med både grind och indrag av stängsel. Detta för att möjliggöra att grind kan stängas under perioder med mindre nyttjande av aktuell väg och vara öppen perioder med mer frekvent användning av anslutningen.

Grindar som inte anläggs vid en anslutning ska utgöras av mindre evakueringsgrindar, där storlek på grind tas fram i samråd med samebyn. Evakueringsgrindarna ska inte vara anpassade för biltrafik.

Placeringar och utformning av grindar, stängselindragningar och evakueringsgrindar ska utredas vidare i projektet.

3. Fortsatt arbete

Trafikverket arbetar nu med framtagande av en miljökonsekvensbeskrivning, MKB, där konsekvenserna av ändringarna är inarbetade. När arbetet är klart kommer miljökonsekvensbeskrivningen att skickas till Länsstyrelsen i Norrbottens län för att inhämta deras godkännande, se Figur 3. Nästa steg är att det färdigställda förslaget, med aktuella ändringar, kommer att gå ut på allmänhetens granskning för att inhämta synpunkter.

Efter allmänhetens granskning kommer vägplanen att skickas in för fastställelse. Planerad byggstart är tidigast 2021.

Figur 3. Trafikverkets planeringsprocess.

3.1. Skyddsbestämmelser som hanteras i samråd

Det finns tre typer av skyddsbestämmelser i miljöbalken som för byggande av väg enligt en fastställd vägplan hanteras genom samråd i planläggningsprocessen istället för genom en särskild prövning. Dessa är:

- Generellt biotopskydd enligt 7 kap 11 § miljöbalken
- Strandskydd enligt 7 kap 13 § miljöbalken
- Åtgärder som väsentligt kan ändra naturmiljön enligt 12 kap 6 § miljöbalken.

När ett projekt berör områden som omfattas av strandskydd eller generellt biotopskydd ska Trafikverket alltid samråda med berörd tillsynsmyndighet, länsstyrelse eller i vissa fall kommun. Samrådet ska dokumenteras och behandlas i samrådredogörelsen.

4. Källor

Länsstyrelsen Norrbotten, 2020-02-14, Beslut om betydande miljöpåverkan för väg E10 Liikavaara flytt av väg i Gällivare kommun, TRV 2018/113448

Länsstyrelsen i Norrbotten, 1968, Beslut om djur- och växtskyddsområde Sakalombolo, diariernr IIIR11-1-67, A246-1968, Rr BD 21

Trafikverket. E10, Liikavaara, flytt av väg. <https://www.trafikverket.se/nara-dig/Norrbotten/vi-bygger-och-forbatttrar/e10-liikavaara-flytt-av-vag/>

Trafikverket. E10, Liikavaara flytt av väg, samrådsunderlag 21 november-15 december 2019. <https://www.trafikverket.se/nara-dig/Norrbotten/vi-bygger-och-forbatttrar/e10-liikavaara-flytt-av-vag/Dokument/>

TRAFIKVERKET

Trafikverket, 971 25 Luleå. Besöksadress: Sundsbacken 2-4.
Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 020-600 650

www.trafikverket.se